

MINISTER-PRESIDENT VAN DE VLAAMSE REGERING EN VLAAMS MINISTER VAN
BUITENLANDSE ZAKEN, CULTUUR, DIGITALISERING EN FACILITAIR MANAGEMENT

MEDEDELING AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Overzicht van de ontwikkelingen op niveau van de Europese Unie (EU) – september 2021

In deze mededeling aan de Vlaamse Regering wordt een overzicht gegeven van de voor Vlaanderen relevante ontwikkelingen in het Europese besluitvormingsproces tijdens de maand september.

1. Discussies voorbij maand in de (Europese) Raad

1.1. Ministers tevreden over samenwerking inzake vaccininkoop en het Digitale Covid-Certificaat

Tijdens de Raad Algemene Zaken van 21 september herhaalden de ministers hun steun voor de aanpak van de Europese Commissie in de uitvoering van het Iers Protocol. Ze vroegen om flexibele en praktische oplossingen binnen het kader van het protocol. België vermeldde het belang van de North Seas Energy Cooperation (NSEC – samenwerkingsverband van 9 Europese landen en de Europese Commissie over offshore windenergie) en waakzaamheid t.a.v. de vrijhavens in het VK. In een gedachtewisseling over EU-coördinatie toonden lidstaten zich tevreden over de samenwerking inzake vaccininkoop en het Digitale Covid-Certificaat. België pleitte samen met enkele andere landen voor de stopzetting van het exportautorisatiemechanisme. Ook werd nog gesproken over boostervaccins, desinformatie over vaccins en het delen van vaccins met derde landen. Andere punten op de agenda van de ministers waren de agenda van de Europese Raad van 21 en 22 oktober, de prioriteiten van het Sloveens Voorzitterschap, de wetgevingsprogrammering van de Commissie, de EU-Zwitserland-relatie en de uitkomst van de EuroMed 9-top van 17 september (samenwerkingsverband van 9 Zuid-Europese lidstaten).

1.2. Ontwikkelingen inzake Iers Protocol op agenda van Raad Algemene Zaken

De Raad Algemene Zaken boog zich deze maand over de lopende discussies met het VK inzake het Iers Protocol en Noord-Ierland. In de zoektocht naar oplossingen werkt de Europese Commissie intensief aan een pakket van technische voorstellen om de aanhoudende problemen aan te pakken. Bedoeling blijft nog steeds om tot een gemeenschappelijke oplossing te komen. Een heronderhandeling van de inhoud van het Protocol zelf blijft wel een absolute rode lijn voor de EU. Vanuit Vlaanderen wordt de aanpak van de Europese Commissie ondersteund. De Britse regering kondigde deze maand ook opnieuw een uitstel van een aantal maanden aan van de douane- en fytosanitaire controles op goederen die het VK binnenkomen vanuit de EU. Normaal zouden deze controles vanaf 1 oktober 2021 van start zijn gegaan aan Britse zijde. Aan EU-zijde gebeuren deze controles reeds sinds 1 januari 2021. Dit uitstel geeft bijkomende ademruimte aan onze exporteurs, maar zorgt tegelijk ook opnieuw voor onduidelijkheid. Een duidelijke en vaste tijdlijn is noodzakelijk voor een goede voorbereiding. Tot slot is het wetgevingsproces inzake het Fonds voor Aanpassing aan de Brexit ('Brexit Adjustment Reserve') bijna afgerond. Dit fonds – dat er kwam op vraag van Vlaanderen – werd eind september finaal goedgekeurd in de Raad. De verordening treedt in oktober in werking na publicatie in het Europees Publicatieblad. Lidstaten en regio's zullen nog voor het einde van het jaar een eerste enveloppe onder dit fonds ontvangen.

1.3. Eerste EU-VS-ontmoeting in kader van Trade & Technology Council in Pittsburgh

Op 29 september vond in Pittsburgh de eerste samenkomst plaats van de EU-VS Trade & Technology Council (TTC). Dit is het nieuwe forum dat de Verenigde Staten en de Europese Unie moet toelaten hun aanpak van belangrijke mondiale handels-, economische en technologische kwesties te coördineren. Na afloop werd een verklaring uitgebracht, o.a. over de geboekte resultaten inzake investeringscreening, exportcontrole, artificiële intelligentie, halfgeleiders en globale uitdagingen. Verder in het kader van het EU-handelsbeleid publiceerde de Europese Commissie op 23 september een nieuw voorstel voor een verordening voor het Stelsel van Algemene Preferenties (SAP) na 2023 met aanpassingen ten aanzien van het huidig model. Het SAP geeft ontwikkelingslanden de mogelijkheid preferentiële toegang tot de Europese markt te verwerven op basis van vooruitgang en respect van duurzaamheidsbepalingen.

1.4. EU-ministers van Buitenlandse Zaken buigen zich opnieuw over Afghanistan en houden relaties met China tegen het licht

Tijdens de Informele Raad Buitenlandse Zaken-Defensie van 1 en 2 september en de informele Raad Buitenlandse Zaken-Gymnich van 2 en 3 september bespraken de Europese ministers opnieuw de ontwikkelingen in Afghanistan. In naam van de EU stelde Josep Borrell, hoge vertegenwoordiger voor buitenlandse zaken en veiligheidsbeleid, dat de samenwerking met een toekomstige Afghaanse regering afhangt van een vreedzame oplossing en de eerbiediging van de rechten van alle Afghanen – ook van vrouwen, jongeren en mensen die tot minderheden behoren. De risico's van een onstabiel Afghanistan – met regionale instabiliteit, drugshandel en ongecontroleerde irreguliere migratie tot gevolg – moeten worden ingeperkt. Ook werden de EU-China-relaties besproken. Samenwerking blijft cruciaal. De ministers concludeerden dat China als volwaardige partner betrokken moet worden bij hervormingen die een herhaling van een pandemiscenario uitsluiten. Tegelijk moet strategische autonomie worden verworven, onder meer door een grotere diversificatie binnen de toeleveringsketens en het verankeren en stimuleren van de eigen productie.

Tijdens de informele Raad Buitenlandse Zaken in de marge van de 76^e zitting van de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties werden ook conclusies over de ontwikkelingen in Afghanistan aangenomen. De EU erkent dat de situatie in Afghanistan een grote uitdaging is voor de internationale gemeenschap en wijst op de noodzaak van coördinatie met internationale partners als de VN. Daarnaast werd tijdens deze informele Raad stilgestaan bij het trilaterale veiligheidspact AUKUS waarmee de VS, het VK en Australië op 15 september 2021 uitpakte. Het leeuwendeel van de lidstaten uitten hun zorg over de ontstane situatie en uitten begrip voor de Franse positie. Ze benadrukten dat de trans-Atlantische relaties en EU-VS-samenwerking van groot belang zijn en blijven, gezien de gezamenlijke belangen en uitdagingen, ook in de Indo-Pacifische regio.

1.5. Vlaanderen vraagt aandacht voor toegang tot grond in discussie over toekomst van plattelandsgebieden

Van 5 tot 7 september kwamen de EU-ministers van Landbouw bijeen in Slovenië. Europees Commissaris Wojciechowski gaf een uiteenzetting over de EU-langetermijnvisie op de plattelandsgebieden. Deze visie wil een antwoord bieden op de mogelijkheden, maar ook de vele uitdagingen voor plattelandsgebieden. De Commissaris acht het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB) een belangrijk instrument voor de implementatie ervan, naast de cohesiefondsen. De Ministers bespraken de uitdagingen en verwezen daarbij vooral naar transportmogelijkheden en mobiliteit, breedband, werkloosheid, lager inkomen, ontvolking en de beschikbaarheid van gezondheidszorg en onderwijs. Vlaanderen wees op de toegenomen strijd om de toegang tot land. In deze peri-urbane gebieden willen naast landbouwers vele andere spelers grond verwerven. Door de coronacrisis en het toegenomen telewerken komt het platteland meer in beeld als een aantrekkelijke woonomgeving. Verder bespraken de ministers ook de complementariteit van het platteland en stedelijke omgevingen, maar ook de bestaande spanningen tussen de plattelandsbewoners en de zogenaamde 'neo-ruralen' (zoals geur- en geluidsoverlast door de landbouw). Sommige ministers verwezen hierbij naar hun acties voor het verminderen van de impact van landbouwactiviteit op de omgeving in plattelandsgebieden. Op de vraag naar beleidsinstrumenten die de kloof tussen stad en platteland kunnen dichten werd in de eerste plaats het GLB vermeld. De meeste ministers zien echter ook een rol weggelegd voor andere EU-programma's.

1.6. Informele ECOFIN-raad gaat tijdens vier sessies in op de belangrijkste economische uitdagingen

Tijdens de ECOFIN-raad van 10 en 11 september waren zowel de ministers van Financiën als de gouverneurs van de centrale banken aanwezig om dieper in te gaan op de belangrijkste projecten op termijn. Een eerste werksessie was gewijd aan de regulering van de financiële sector en aan het evenwicht tussen financiële stabiliteit en duurzame financiering van de economie. Het betreft een debat dat al een tijdje gaande is, ook omdat er op wereldvlak steeds meer stormen, overstromingen en bosbranden zijn. Daarna werd ingegaan op de voordelen en risico's van het inzetten van blockchaintechnologie op monetair en financieel gebied

en bij het creëren van digitale identiteiten. De tweede werksessie behandelde de mogelijkheden om bijzondere trekkingsrechten van het IMF te kanaliseren naar kwetsbare landen. De derde sessie werd gewijd aan het Europees economisch herstel binnen het fiscale kader en de ruimte voor investeringen. Terwijl de activering van de algemene ontsnappingsclausule het stabiliteits- en groeipact tot eind 2022 bevroren is, zullen de ministers de weg vrij maken voor een geleidelijke terugkeer naar de Europese begrotingsregels in 2023. De discussie werd gevoed door een beleidsnota van de denktank Bruegel met hun voorstel om een groene, gulden investeringsregel in te voeren. De Europese Commissie zal in de herfst een publieke consultatie lanceren over de begrotingsregels. Tot slot ging de laatste sessie dieper in op het nakende akkoord in de schoot van de OESO over de hervorming van de internationale belastingregels en het zoeken van een compromis tussen alle lidstaten, gezien een aantal Europese landen nog niet akkoord zijn met het huidige voorstel. Om alle kansen te geven aan de OESO-onderhandelingen, heeft de Commissie beslist om haar voorstel inzake de digitale heffing uit te stellen tot het najaar. Op 6 september was er ook een informele ECOFIN-top, waar de Plannen voor Herstel en Veerkracht voor Ierland en Tsjechië werden goedgekeurd.

1.7. Eurogroep bespreekt stabiliteits- en groeipact, convergentie binnen EMU en solvabiliteit van ondernemingen

De negentien ministers van Financiën van de landen van de eurozone maakten op vrijdag 11 september de balans op van de economische situatie. De Eurogroep is tevreden over het feit dat het economisch herstel sterker is dan verwacht, met name dankzij de vaccinatiecampagnes tegen COVID-19. Toch staan al nieuwe uitdagingen te wachten. Terwijl de landen van de eurozone reeds hun nationale ontwerpbegrotingen voor 2022 opstellen, blijft de bevroering van de EU-begrotingsregels immers tot eind 2022 van kracht. Ook de Eurogroep zal zich over de hervorming van het stabiliteits- en groeipact. De ministers spraken ook over het effect van de pandemie op de convergentie binnen de eurozone op vlak van inkomen, de afstemming op de conjunctuurencyclus en andere structurele overwegingen zoals de robuustheid van overheidsinstellingen. De Commissie benadrukte dat deze convergentie een proces van lange termijn is en dat het EU-herstelpakket 'Next Generation EU' een essentieel instrument om de stijgende divergentie tussen lidstaten door de pandemie aan te pakken. Ten slotte zal de Eurogroep haar besprekingen over de solvabiliteit van ondernemingen hervatten. Hoewel de pandemie nog niet heeft geleid tot de aanvankelijk voorziene golf van faillissementen, zijn die er wel degelijk. Tussen de ministers bestaat een consensus over de noodzaak om de noodmaatregelen die bij het uitbreken van de pandemie in het voorjaar van 2020 zijn ingevoerd, geleidelijk af te schaffen. Ook een stand van zaken van de digitale euro werd gegeven door de ECB, die een studie uitvoerde over de haalbaarheid om die digitale euro in te voeren tegen 2026.

1.8. Ministers van Energie en Transport buigen zich gezamenlijk over 'Fit for 55'-pakket

Op 22 en 23 september vond een gezamenlijke informele Raad Energie en Transport plaats ter bespreking van het in juli gepubliceerde 'Fit for 55'-pakket. De ministers van Energie bogen zich een eerste keer over de Richtlijnen Hernieuwbare Energie en Energie-efficiëntie. Voor beide richtlijnen stelt de Europese Commissie een behoorlijke aanscherping van het ambitieniveau voor, met diverse sectorspecifieke maatregelen om energiebesparing en het gebruik van hernieuwbare energie aan te moedigen. Heel wat ministers benadrukten in de discussie dat lidstaten zelf hun indicatieve bijdrage moeten kunnen vastleggen – wat ook voor Vlaanderen erg belangrijk is. Ook de sterk stijgende energieprijzen vormde een gespreksonderwerp tussen de ministers. Voor de Sloveense Voorzitter vormt een verdere inzet op energiebesparing en de ontwikkeling van hernieuwbare energiebronnen de meest duurzame bescherming tegen stijgende gasprijzen.

Ook de transportministers hielden een gedachtewisseling over het "Fit for 55"-wetgevingspakket – meer specifiek over het voorstel voor een verordening over de uitrol van infrastructuur voor alternatieve brandstoffen. De ministers waren het eens over de noodzaak van een voldoende ambitieuze en gecoördineerde infrastructuurplanning in de lidstaten, goed aangepast aan de verhoogde klimaatambities

voor 2030. Concreet riepen ze op tot duidelijke doelstellingen en de uitrol van een breed openbaar netwerk van oplaad- en tankinfrastructuur voor alternatieve brandstoffen in het vervoer die volledige informatie en adequate betalingsopties biedt. De Vlaamse Regering zal dit voorstel beoordelen in licht van haar ambities vervat in de visienota Clean Power for Transport 2030. Die visienota bevat doelstellingen om het transport in Vlaanderen te vergroenen en laadinfrastructuur uit bouwen.

In een gezamenlijke sessie debatteerden de ministers over beleidsmaatregelen en het regelgevend kader voor de planning van laadinfrastructuur voor het wegvervoer en maatregelen in de elektriciteitssector. Uit het debat bleek dat de twee sectoren voor een belangrijke gemeenschappelijke uitdaging staan. De vervoers- en energiesectoren zullen moeten samenwerken om oplossingen te vinden en te implementeren ter ondersteuning van e-mobiliteit op regelgevend, technologisch en implementatieniveau. Uit het debat bleek dat een sectoroverschrijdende aanpak de sleutel zal zijn tot een duurzame transitie en tot het optimaliseren van investeringen in zowel laadinfrastructuur als energienetwerken.

1.9. Onderzoeksm Ministers bespreken betrokkenheid van politiek, belanghebbenden en derde landen bij vernieuwde Europese Onderzoeksruimte

De ministers van Onderzoek en Innovatie (O&I) gingen op 28 september in debat over het governancekader van de vernieuwde Europese Onderzoeksruimte (European Research Area of ERA). Vooreerst is het verhogen van politiek engagement cruciaal. Vlaanderen pleit voor nationale en regionale beleidsmaatregelen die ook de Europese onderzoeksruimte ten goede komen. Een versterkte ERA draagt bij tot een beter beleid in andere domeinen. Ook periodieke ministeriële ERA-conferenties kunnen politiek engagement en sturing intensifiëren. Verder staat Vlaanderen positief ten aanzien van een grotere gestructureerde betrokkenheid van belanghebbenden op nationaal en Europees niveau. Het Vlaams platform voor Europese programma's dat de 'quadruple helix' in Vlaanderen groepeerd in één overkoepelende overlegstructuur, is daar een bewijs van. Advies van belanghebbenden komt de ontwikkeling van het Europese O&I-beleid en de uitwerking van de ERA ten goede, al moeten de lidstaten zelf ook de ruimte blijven krijgen om beleid te bepalen. Tot slot spraken de ministers zich uit over de betrokkenheid van derde landen binnen de ERA, waarbij het voor Vlaanderen belangrijk is dat de Raadsconclusies over de mondiale aanpak voor onderzoek en innovatie de leidraad vormen.

1.10. 'Fit for 55'-pakket biedt opportuniteiten en uitdagingen voor concurrentiekracht van Europese industrie

Op 29 september hielden de ministers van Industrie en Interne Markt een gedachtewisseling over de grootste opportuniteiten en uitdagingen van het 'Fit for 55'-pakket (FF55) om de concurrentiekracht van de Europese industrie te verzekeren en te versterken. België benadrukte dat het pakket een opportuniteit biedt voor bedrijven om te innoveren en zo hun concurrentiekracht te versterken. Het belang van de groene transitie voor Vlaanderen wordt bewezen met het grote aantal 'groene projecten' in het Vlaamse herstelplan. Vervolgens legde België de klemtoon op het belang van digitale technologieën en de vergroening ervan als belangrijke drijfkrachten van de groene transitie. In deze context is het voor Vlaanderen belangrijk dat het Digital Europe Programme zo snel mogelijk gelanceerd wordt. Daarnaast is voor Vlaanderen het mechanisme dat koolstoflekkage moet tegengaan via een CO₂-grensheffing een belangrijk onderdeel van FF55. Men dient tijdens de besprekingen van dit mechanisme rekening te houden met de exportdimensie en de producten verder in de waardeketen. Tot slot moet ook de impact van FF55 op de ecosystemen, sectoren en kmo's op een dynamische wijze gemonitord en periodiek besproken worden binnen de Raad Concurrentievermogen.

2. Ontwikkelingen inzake EU-regelgeving

2.1. Voorstellen van richtlijn

Tussen 1 en 30 september 2021 werden drie voorstellen van richtlijn gepubliceerd.

Deze behandelen volgende onderwerpen:

- Harmonisatie van de wetgevingen van de lidstaten inzake het op de markt aanbieden van radioapparatuur
- Het herstel en de afwikkeling van verzekerings- en herverzekeringsondernemingen
- Macroprudentiële instrumenten

2.2. Aangenomen richtlijnen

Tussen 1 en 30 september 2021 werden twee aangenomen richtlijnen gepubliceerd.

Deze behandelen volgend onderwerp:

- De benamingen van voertuigcategorieën

2.3. Omzetting EU-richtlijnen in de Vlaamse rechtsorde

In bijlage II gaat een stand van zaken van de omzetting van EU-richtlijnen in de Vlaamse rechtsorde.

1. Vlaams scorebord interne markt

Voor de categorie van “interne markt” richtlijnen publiceert de Europese Commissie tweemaal per jaar een scorebord. Het scorebord van de Europese Commissie is een rapport van de omzettingsprestaties van de 27 lidstaten, met inbegrip van België. Op basis van deze gegevens wordt een “Vlaams scorebord interne markt” samengesteld.

A. Vlaams scorebord december 2021

Het Vlaams scorebord van december 2021 telt 10 “interne markt” richtlijnen die Vlaanderen moet omzetten. Hier zijn 5 richtlijnen van omgezet.

B. Vlaams scorebord juni 2022

Het Vlaams scorebord van juni 2022 telt 9 “interne markt” richtlijnen die Vlaanderen moet omzetten.

C. scorebord december 2022

Het Vlaams scorebord van december 2022 telt 4 “interne markt” richtlijnen die Vlaanderen moet omzetten.

2. Overige Vlaamse omzettingsdossiers

Er zijn momenteel geen richtlijnen die niet onder de interne markt vallen die Vlaanderen moet omzetten.

2.4. Stand van zaken inbreukdossiers

De Vlaamse overheid moest in september 2021 nog maatregelen nemen in 15 inbreukdossiers (= de *lopende* inbreukdossiers). Het gaat om:

3 inbreukdossiers wegens laattijdige omzetting van richtlijnen

12 inbreukdossiers wegens niet-correcte of onvolledige omzetting of toepassing van richtlijnen of andere bronnen van het Europees recht

De Vlaamse overheid was in september 2021 betrokken in 16 inbreukdossiers waarin de nodige maatregelen reeds werden genomen (= de *afgeronde* inbreukdossiers). Het gaat om:

12 inbreukdossiers wegens laattijdige omzetting van richtlijnen

4 inbreukdossiers wegens niet-correcte of onvolledige omzetting of toepassing van richtlijnen en andere bronnen van het Europees recht

Overzichtstabel - stand van de procedure van de *lopende* inbreukdossiers:

Stand van de procedure	31.08.2020	30.09.2020	31.10.2020	30.11.2020	31.12.2020	31.01.2021	28.02.2021	31.03.2021	30.04.2021	31.05.2021	30.06.2021	30.08.2021	30.09.2021
Ingebrekestelling en	12	11	13	14	14	14	14	14	14	12	8	11	9
Met redenen omklede adviezen	2	2	2	2	3	3	5	5	4	4	6	6	6
Dagvaardingen	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Eerste veroordeling door het Hof van Justitie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Ingebrekestelling en na een eerste veroordeling	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dagvaardingen na een eerste veroordeling	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Tweede veroordeling door het Hof van Justitie	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal aantal inbreukdossiers	14	13	15	16	17	17	19	19	18	16	14	17	15

Bijlagen

Meer informatie vindt u als bijlage:

BIJLAGE I	Agenda binnen de (Europese) Raad
BIJLAGE II	Ontwikkelingen op het niveau van de omzettingen en inbreuken

Jan JAMBON

Minister-president van de Vlaamse Regering en
Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management